

תורה אחרי צבא

ראיון עם הרב אילן צפורי - ראש תנועת תורה אחרי צבא

נהדרים, ראינו שבוגרי הצבא לא זורמים אלינו... למעשה התחלנו להבין שבוגרי הצבא לא בדיוק מחפשים, סלח לי על הביטוי, "להיתקע" באיזו קראון במדבר, בקצה של איזה יער... הרבה חבר'ה באו ללמוד אצלנו לתקופות קצרות, אך ראינו שלא מתגבשת ממש חבורה חדשה לשנה השניה. ואז?

הרב: ואז? ואז היה משבר גדול. התלבטויות לא פשוטות שבסופן נאלצנו לסגור בכאב רב את המקום. אך בראשי כבר התחיל להתבשל הרעיון לעשות תנועה ארצית לבוגרי צבא, הפועלת במרכזי אוכלוסיה. אך זה היה נראה חלום באספמיה... בפרט שמוראלית קבלנו מכה רצינית מהסגירה של הישיבה...

ובכל זאת איך התגברתם?
הרב: שוב הגיע המלאך הטוב, אותו יהודי צדיק שהקים את התוכנית בעטרת כהנים, והרים אותנו. הוא משך אותנו לתל אביב, סידר את הכל והתחלנו מחדש בתוך הישיבה של הרב מיכה הלוי, בנחלת יצחק. ובסייעתא דישמיא, שעד היום כולי השתוממות ממנה, גיבשנו חבורה של לומדים לבית מדרש אחר צהרים-ערב, וזה עבד! הרגשנו שאנו ממציינים דבר חדש - בית מדרש אמיתי, כמו ישיבה, הפועל כמה שעות ביום ומאפשר לאנשים שעובדים או לומדים לימודים אקדמיים, ללמוד תורה ברמה ישיבתית...

ואיך מזה נוצרה רשת ארצית של כארבעים בתי מדרש?
הרב: שוב יש לנו כאן שיעור גדול באמונה... "רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום"... אנו ציירנו בדימונו מרכז תורה אחד בגוש דן אליו ינהרו כל בוגרי הצבא שבארץ... אך מהר מאוד הבנו שזו לא רשת אחת, אלא רשת של רשתות. המציאות. החבר'ה האלה מאוד לחוצים בזמן, והם לוקחים בחשבון כל נסיעה. ראינו שהפוטנציאל בתל אביב של 15 רשתות, הוא כנראה השיא. ואז התחילה המחשבה לעשות רשת ארצית. פשוט לפתוח בכל מקום אפשרי.

ואיך מוציאים דבר כזה לפועל?
הרב: עם הרבה אמונה ודבקות במטרה. התחלנו לפרסם בעלון שלנו שאנו פותחים מרכזים חדשים, ולמרבית הפלא איכותי לבתי נשכח ושל התיישבות בישוב עם אנשים

איך התחיל כל הרעיון הזה של תורה אחרי צבא?
הרב: הכל התחיל לפני כשמונה שנים, בתוך ישיבת "עטרת כהנים", בלב לבה של העיר העתיקה בירושלים, ברובע המכונה "מוסלמי". בוקר אחד בא אלי אחד הרבנים, יהודי צדיק, ושאל אותי אם אני רוצה ללמד "בוגרי צבא" - וכאן הייתה החשיפה הראשונה שלי למונח הזה "בוגרי צבא", שבהמשך הפך לסלוגן אצלי... שאלתי אותו איפה הם בדיוק אותם "בוגרי צבא"? והוא ענה לי שאנו נביא אותם לכאן... איך בדיוק? נקים תוכנית של שילוב תורה ועבודה והם יבואו. ואכן כך היה, הוא הקים תוכנית המשלבת עבודת אבטחה של ליווי עם לימודי גמרא ואמונה בישיבה. הצלחנו לקבץ חבורה נחמדה סביבנו, אף שחלקם באו בשביל "לשים את התיק" ולא ראינו אותם הרבה בבית המדרש... אבל בגדול ראינו שיש פה משהו. יש פה פוטנציאל ליצור שטנס חדש של לומדים, כאלה שלא רוצים לשבת יום שלם בישיבה ומאידך גיסא לא רוצים לשקוע בעולם המעשה.

אז למה לא נשאתם ב"עטרת כהנים"?
הרב: זה כבר סיפור מתגלגל... יש לך זמן?

כן בהחלט.
הרב: במהלך השנה השניה, באחת ההפסקות, מגיע אלי הרב שלמה אבינר, ראש הישיבה, ועושה לי "אמבוש".

מה הכוונה?
הרב: הוא פשוט ידע שטוב לי בעטרת כהנים, אך לרב אבינר יש אמונה שהתורה צריכה להתפשט. אתה מבין "כי מציון תצא תורה" זו לא סיסמה בעלמא אצלו... הוא שלח אלי שני בחורים חביבים. הם פונים אלי בהיסוסים, "שלום כבוד הרב... הרב אבינר שלח אותנו אליך... אנו גרים בסנסנה ואנו רוצים להקים ישיבה לבוגרי צבא"... וכך התחיל מסע מפרך ומאלף של הכנות לקראת הקמת הישיבה לבוגרי צבא הראשונה בעולם! (הכוונה ישיבה שבה לומדים רק בוגרי צבא). קראנו לה ישיבת "סנה-סיני" (אתה מבין, בגלל "סנסנה"), והתחלנו לפרסם על גיוס בחורים. הצלחנו לגייס חבורה נפלאה, רובם הבחורים שלמדו איתי ב"עטרת כהנים", ולמעשה עלינו על הקרקע בסנסנה בשנת תשס"ד.

ואיך העסק המשיך להתגלגל?
הרב: לאחר שנה של פעילות נפלאה, של לימוד תורה איכותי לבתי נשכח ושל התיישבות בישוב עם אנשים

תא"צ נתניה דרום

תא"צ עכו

היו טלפונים. נפגשנו עם אנשים, בדקנו את הריאליות של כל נקודה, ולהפתעתנו, העסק הזה התחיל לעבוד. פשוט ראינו שיש צמאון לדבר כזה. התחלנו לפתוח בתי מדרש ערב כאלה בכפר סבא, נתניה, פתח תקוה. ועם הזמן הצטרפו עוד ועוד, עד שראינו שאנו באמת תנועה, תנועה חברתית שעל דגלה הסיסמה "שילוב תורה בחיי המעשה".

באמת, מה האידיאולוגיה שמאחורי התנועה הזאת, מה אתם באים להניע?

הרב: כל הרעיון הזה להקים תוכניות לבוגרי צבא ובתי מדרש לבוגרי צבא בא מתוך דאגה למצב עגום שנוצר בציונות הדתית. הרי על פי הנתונים שבידינו כ-44% מהנוער הדתי הולך למסגרות תורניות לפני ובמהלך הצבא. אך לאחר הצבא אנו רואים רק כ-10% מהם מקושרים לבית מדרש בדרך זו או אחרת! להיכן הולכות כל האנגריות שמשקיעה הציונות הדתית בחינוך הערכי לפני הצבא? אנו לא אומרים ח"ו שכל אלו שלא באים לבתי מדרש אינם לומדים תורה, אך אנו סבורים שההשתייכות למסגרת תורנית היא עמדה בחיים.

ההפסד הוא עצום כאשר הבחורים הללו, בגילאים 21-35 לא מביעים עמדה ברורה ומיליטנטית יותר בדבר עוצמת הקשר שלהם עם התורה. אלו הגילאים הגורליים ביותר בחיי הפרט, בהם האדם סולל את הנתיבים האישיים של חייו - הוא מתחתן, יוצר, מקים מפעלים, משפיע על אנשים, בונה את התא המשפחתי שלו, משדר משהו לחברה הישראלית... את זה צריך לעשות מתוך קשר חזק עם התורה! אנו סבורים שהציונות הדתית היא המנוע האיכותי של המדינה, והחיזוק

הרוחני של אותם בחורים משמעו חיזוק מדינת ישראל.

יש איזה סיפור הקמה פיקנטי שתוכל לספר לנו?

הרב: סיפורי הקמת מרכזים בהחלט ישנם הרבה. בא נגיד שמספר ניסיונות ההקמה גדול יותר ממספר המרכזים שפועלים כיום... במילים אחרות לא כל מרכז מחזיק מעמד לטווח ארוך. סיפור אחד מהם, אם תרצה, זהו סיפורו של הסניף ביהוד. אני כירושלמי, לא הייתי מודע לעצם קיומו של מקום זה. אולי ראיתי את השם הזה באקראי במפות הדרכים, אבל בזה

תא"צ אריאל

נגמר הקשר שלי עם המקום. והנה במהלך הניסיון שלנו להקים סניף בגבעת שמואל, הצלחנו לגבש רק חבורה קטנה מאוד (חמשה, ששה חבר'ה), וראינו שהעסק לא מתקדם כמקווה. שמתי לב שארבעה מהתלמידים באים ביחד ברכב, ושאלתי אותם מהיכן הם באים. התשובה הייתה - "יהוד". אז הצעתי להם, להפתעתם, להעביר את השיעור לשם. הם אמרו לי שלא פשוט להזיז משהו ביהוד, אך החלטנו שננסה. ואכן כך היה, עברנו לשם והתחלנו לגבש חבורה נחמדה. וכך קם "מרכז תורה אחרי צבא יהוד".

אחר כך העסק שם התפתח לכל מני דברים מעניינים, כגון שיעורים בתוך הסניף של בני עקיבא אליו התגלגלו (בגלגול השלישי שם...), בו משתתפים השביעיסטים והשמיניסטים. אבל גם שם יש לנו עוד הרבה עבודה כדי להצליח באמת...

מי הם באמת התלמידים שלכם?

הרב: זו באמת שאלה מעניינת, והתשובה עליה מלמדת הרבה על למה "תורה אחרי צבא" היא תנועה עממית. אני פשוט אתן לך סקירה מהירה חלקית ותבין: בראש העין חבורה דינמית של צעירים בגיל שלושים פלוס מינוס, בעלי בתים איכותיים הקובעים עיתים לתורה. באלעד

קהילה צעירה שלקחה על עצמה להרים את הדגל של תורה אחרי צבא ולהשתמש בו לגבש את הקהילה, בכפר אברהם חבר'ה צעירים רובם רווקים, באזורים (דרום נתניה) קהילה אתיופית שעבורה תורה אחרי צבא היא מנוף לחבר גם את השמיניסטים, בקבוץ שדה אליהו בחורים המעוניינים לשלב עבודה חקלאית ולימוד תורה, בעכו חבורה של בוגרי בני עקיבא אשר בחרו, מתוך ראייה אמונית וציונית להמשיך ולהתיישב בעיר, ועוד ועוד. כל מרכז זה סיפור שלם...

איך אתה מסכם את חמשת שנות הפעילות האחרונות?

הרב: הרגשות מעורבים... מצד אחד

יש לנו תחושה שקם דבר בישראל! מצד שני אנו חשים שרק התחלנו משהו ושיעוד לא הגענו לנחלה. להערכתנו מי שפוקד את בתי-מדרשנו הם ה"סיררת" של הציונות הדתית, ועוד לא הצלחנו עדיין לשנות אצל ההמונים את התפיסה ולהביא אותם להכרה של קביעת עתים לתורה מתוך חבורה בתוך בית מדרש המתאים להם.

ומה אתם עושים בנידון?

הרב: אנו נמצאים עכשיו בפרשת דרכים. אנו כנראה נכנסים לפאזה השניה של תורה אחרי צבא. עשינו סקר נרחב בקרב מרכזי תורה אחרי צבא והסקנו מסקנות. עד עתה המגמה הייתה לפתוח כמה שיותר סניפים, לפרסם על קיומם ולחכות שהחבר'ה יגיעו ללמוד. אבל כאמור אין בציבור שלנו עדיין בשלות לצורך ללמוד לימוד תורה איכותי שכזה. ולכן צריך ליצור מגע עם הבחורים ולא רק לחכות שהם יבוא אלינו.

איך עושים את זה?

הרב: אנו בונים תוכנית גדולה הנקראת "מתחברים". גייסנו בחור נמרץ, אלעד כהן, לנהל ולהפעיל אותה. למעשה כבר התחלנו ליישמה באופן חלקי. היא תכלול אירועים המוניים עם זמרים למשל, בהם נעלה את המודעות לעניין שלנו, חלוקת חוברות הדרכה "רוחניות-מעשיות" לבוגרי צבא, הקמת קו טלפון ליעוץ לבוגרי צבא, ועוד כמה וכמה עניינים. כאשר המגמה היא ליצור "מעגל שני" של חבר'ה שקשורים לתנועת תורה אחרי צבא ולא דווקא מגיעים בקביעות לבתי המדרש שלנו. בזה לדעתנו נרוויח שני דברים - (א) חיזוק אותם חבר'ה שממילא לא יבוא לבתי המדרש, (ב) גיוס חלק מהם להצטרף בפועל לבתי המדרש.

תא"צ ראש העין

איך מגייסים משאבים לתנועה ארצית כזאת?

הרב: ברוך ה' ישנם הרבה אנשים טובים שמרגישים מזוהים לגמרי עם הרעיון ומבטאים זאת בתרומותיהם. אך ברור שאנו זקוקים לעוד הרבה עזרה. במציאות של היום, התקווה של מדינת ישראל איננה עוד מטוס חדיש או עוד טיל חכם... ההצלה תבוא מהחיזוק הרוחני של השורות, וכאמור לדעתנו הוא מתחיל בציונות הדתית ומשם מתפשט לאומה בכללותה. כל מי שתורם לתורה אחרי צבא שותף לזה!

מה היית אומר לסיכום חמשת השנים האחרונות עם מבט לעתיד?

הרב: הייתי אומר שבחסדי הבורא נגענו בעניין גדול ושהייתה לנו סייעתא דשמיא גדולה מאוד, ועתה כולי תפילה שה' הטוב

תא"צ הרצליה

מאליבוס אל הקמפוס!
דרוש!
פעיל בשכר לעמדת תורה אחרי צבא
בשותף עם מעיני הישועה בכניסה לקריה.
לפרטים: אלעד כהן 057-7747122
דוא"ל: bogreytsava@013.net

תורמים למרכזי תורה אחרי צבא
היה שבת אנחנו תמיד יחד
< בצ'ק לכתובת: "תורה אחרי צבא" ת.ד. 34502 ירושלים 91344
< בכרטיס אשראי < לקבלת טופס הוראת קבע: 02-6511256
< או ישירות לחשבון הבנק המזרחי: תורה אחרי צבא 20/539/407081